

V Krušných horách, Krkonoších, Orlických horách, na Králickém Sněžníku, na Kutnohorsku a ve Žďárských vrchách – tam všude najdeme zvláštní hrubě porfyrické alkalickoživcové granity (žuly), které utuhly na konci kambria. Tvoří je alkalické živce (ortoklas a albit), křemen a biotit. Nápadná je i přítomnost velkých živcových vyrostlic, které dosahují velikosti až 10 cm.

Tyto granity byly během hercynského vrásnění zčásti nebo úplně přeměněny v ortorulu. Tehdy minerální asociaci doplnila ještě meta-

morfně vzniklá světlá slída (muskovit) dobře patrná na plochách foliace.

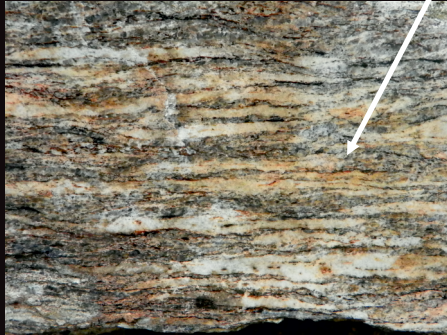
Postup přeměny granitu v rulu lze rozdělit do tří stádií. Nejméně přeměněný je **metagranit**, který má dobře pozorovatelné a stále ještě hranaté vyrostlice živce ortoklasu. Mikroskopicky jsou však již rozpadlé na malá zrnka, takže se jejich stavba více než původnímu krystalu podobá slisované kostce cukru. Vyšším stádiem přeměny je **okatá rula**. Její velké živce si ještě podržely přibližný tvar vyrostlic, avšak jsou zaoblené a připomínají tak jakási velká oka, která jsou obtékána vytaženými zrny základní hmoty. Posledním stádiem se spíše tušenými než jistými znaky původního granitu je **plástevnatá rula**. V tomto stádiu jsou již všechna zrna včetně vyrostlic rozmázlá v monominerální agregáty, které tvoří víceméně průběžné ploché "plástve" (páskování).

Zajímavost: Na Kutnohorsku, v okolí Doubravčan, ale i jinde se extrémním protažením minerálů tohoto granitu vytvořila tzv. **stébelnatá rula**.

směr nárůstu deformace

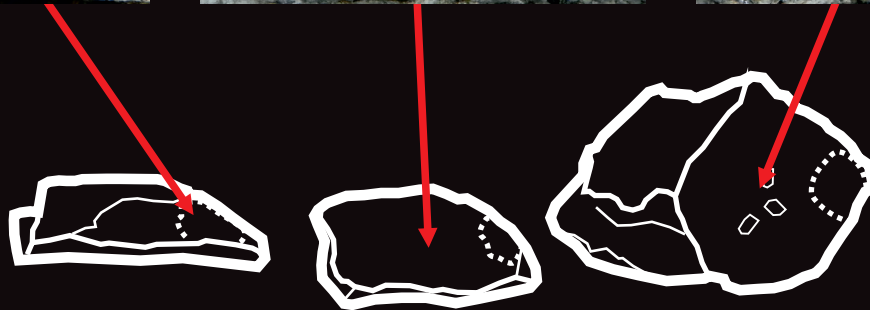
plástevnatá rula se zbytky
vyrostlic vytaženými do pásků

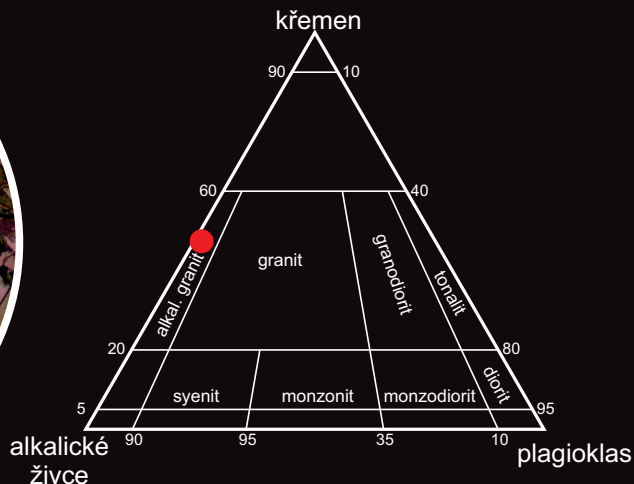
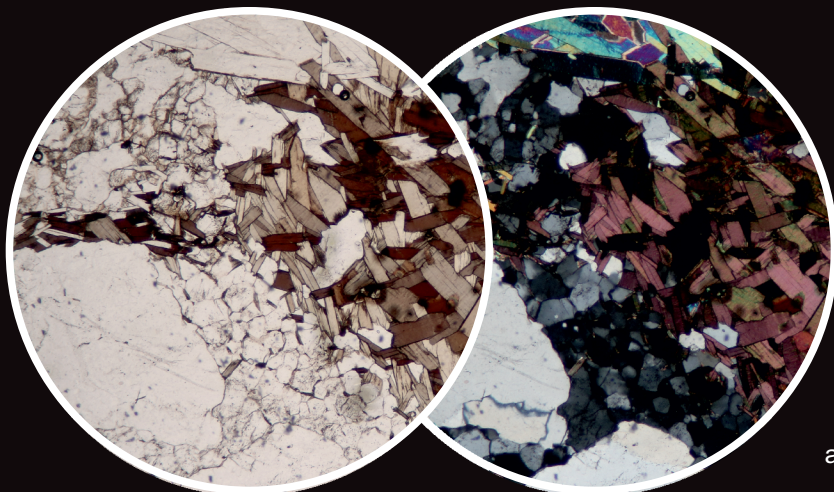

okatá rula s eliptickými
pozůstatky vyrostlic

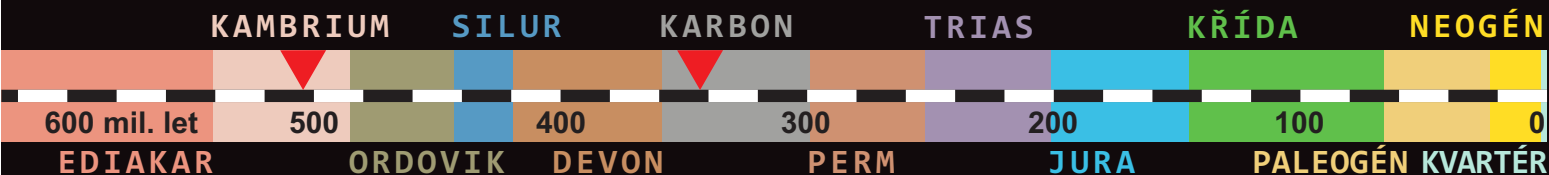
metagranit s hranatými
vyrostlicemi

Hornina a minerály: Hrubě porfyrický hrubozrnný alkalickoživcový biotitický metagranit, který s postupem deformace přechází do okaté ortoruly až se z něj stane ortorula plástevnatá. Minerální složení: albit, draselný živec, křemen a biotit, k nim přistupuje muskovit vzniklý retrográdní metamorfózou (Melichar, *red.*, 2009).

Stáří: Granity intrudovaly do okolních hornin na konci kambria (starší prvohory) v období před 512 miliony lety (Wendt *et al.*, 2001); stáří bylo určeno radiometricky na minerálu zirkonu. K metamorfní přeměně na metagranit a muskovitizaci došlo během hercynské orogeneze, zřejmě ve spodním karbonu.

Regionální zařazení: Evropské variscidy: zóna sasko-durynská; Český masiv: oblast kutnohorsko-svratecká: svratecké krystalikum (sněžnická ortorula).

Lokalita: Sněžné ve Žďárských vrchách, odebrané balvany pochází z hromadnice pod svahem Vysokého kopce nad osadou Podlesí severně od obce.

Souřadnice: 49° 39,89' s.š., 16° 06,65' v.d.

Obrázek: Málo deformované metagranity tvoří skalisko „Sluneční skála“ na Vysokém kopci. ►

